

Asia: VN/630/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmastolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kunnan ilmastosuunnitelman laatimisen aikaväli (14 a § 1 mom)

-

Kunnan ilmastosuunnitelman sisältö (14 a § 1–2 mom)

Esityksestä jää epäselväksi, koskeeko suunnitelma pelkästään kunnan omistamia maita ja niiden muodostamaa hiilitasetta vai kaikkea kunnan alueella olevaa maa-alaa. Tällä kysymyksellä on merkitystä siihen, millaisia toimia tai veloitteita mahdollisesti odotetaan toteutettavan ja missä. Kunnat eivät voi toteuttaa hiilensidontaa lisääviä tai maaperäpäästöjä pienentäviä toimia kuin omistamillaan mailla, mutta kunnat voivat toki ostaa muilta maanomistajilta palveluita näihin tarkoituksiin.

Kunnan ilmastosuunnitelman seuranta (14 a § 3 mom)

-

Kunnan ilmastosuunnitelman huomioiminen kuntastrategiassa ja toimintakertomuksessa (14 a § 3 mom)

-

Mahdollisuus laatia ilmastosuunnitelma yhdessä alueen muiden kuntien kanssa (14 a § 4 mom)

-

Muutoksenhaku valtioneuvoston päätöksiin ilmastolain soveltamisalalla (21 b § 1–4 mom)

-

Muutoksenhaku kuntien ilmastosuunnitelmiin (21 b § 5 mom)

Vuonna 2014 annetussa hallituksen esityksessä (HE82/2014 vp) todettiin, että ilmastopolitiikan suunnitelmiin ”ei liity sellaista oikeussuojan tarvetta, jotta ne voitaisiin katsoa valituskelpoisiksi päätöksiksi”. Tällä hallituksen esityksellä ilmastolakia muutetaan olennaisesti, kun kuntia

veloitetaan tuottamaan ilmastosuunnitelmia. Näiden suunnitelmien sisältö on vielä avoin, samoin vielä ei ole tiedossa millä oikeudellisilla instrumenteilla kyseiset suunnitelmat pannaan toimeen. Jos näihin instrumentteihin kuuluu pakottavia määräyksiä tai muita ohjauskeinoja, joilla on velvoittavaa vaikutusta maanomistajien oikeusturvaan, on maanomistajille taattava lakisääteinen mahdollisuus muutoksenhakuun tällaisista hallinnollisista päätöksistä. Esityksessä ei ole myöskään käsitelty mitenkään kunnalle lankeavaa korvausvelvollisuutta tilanteessa, jossa maankäyttöä koskevia rajoitteita asetettaisiin yksityiselle elinkeinonharjoittajalle.

Esityksen vaikutukset (HE-luonnoksen perusteluiden luku 4.2)

Pelkona on, että kuntien suunnitelmissa valitaan hiilineutraalisuuden tavoittelussa keinoksi ennemminkin nielujen kasvattaminen eikä päästöjen vähentäminen. Näin ei päädytä auttamaan maailmanlaajuisen ongelman ratkaisemista, vaan siirretään ongelma muualle. Tämä huoli on erityisesti siksi, että harvassa kunnassa on osaamista ja voimavaroja tällaisen suunnitelman laatimiseen.

Muut huomiot

Harmillista on, että esitysluonnos ei sisällä paikallisten hankintojen edistämisestä mitään kirjauksia. Paikalliset ruokahankinnat, puurakentamisen edistäminen julkisissa hankinnoissa ja bioenergian suosiminen olisivat kuntatasolla vaikuttavia toimia hiilijalanjäljen pienentämiseksi.

Lisäksi ihmettelemme kunnille kaavailtua roolia metsien hoitoon liittyvän informaatio-ohjauksen tarjoajina. Tähän rooliin soveltuvat alueelliset metsänomistajien neuvontaorganisaatiot, joiden tehtäviin tämä jo nykyiselläänkin kuuluu.

Kinnunen Kaija
MTK-Lappi